

Підготовка докторів філософії в НТУ «ХПІ»

[В. Штефан, начальник навчально-методичного відділу підготовки спеціалістів вищої кваліфікації]

#9-10 от 16.05.2016

8 квітня 2016 р. на засіданні Вченої ради НТУ «ХПІ» обговорювалася підготовка докторів філософії в НТУ «ХПІ». Відповідно до постанови КМ України від 29. 04. 2015 р. №266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», наказу МОН України від 06. 11. 2015 р. №1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», постанови КМ України від 30. 12. 2015 р. №1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» та постанови КМ України від 23. 03. 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» відділом підготовки спеціалістів вищої кваліфікації розпочато роботу з розширення ліцензії на освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні у сфері вищої освіти. Перехід на новий перелік спеціальностей виявив, що підготовка докторів філософії в НТУ «ХПІ» буде проводитися за 33 спеціальностями в 14 галузях. Кожній із спеціальностей призначено гаранта освітньо-наукової програми, розраховано ліцензійний обсяг, наведено склад проектних груп.

Освітньо-наукова програма регламентує перелік загальних та професійних компетентностей, які повинні сформуватися у здобувача під час навчання в аспірантурі. Результати освоєння програми передбачають оволодіння, розуміння теоретичних знань, навички наукової діяльності, сучасних методів дослідження. На розгляд Вченій раді було представлено навчальний план та освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії, які створювалися на підставі досвіду закордонних університетів, таких як Technische Universitat Wien, Czech Technical University in Prague, Massachusetts Institute of Technology та інших. Процес навчання за кордоном включає значну освітню складову, до якої входять обов'язкові дисципліни і дисципліни вільного вибору аспіранта. Підсумком теоретичного і науково-дослідного навчання є генеральний (докторський) іспит, після якого аспіранту дозволяють приступити до оформлення і подачі дисертаційної роботи до спецради. Для задоволення перелічених потреб в НТУ «ХПІ» розроблено навчальний план, який складається з трьох частин. Перша – соціально-гуманітарна частина, до якої увійшли дисципліни «Світоглядні та соціокультурні основи науково-технічної діяльності» та «Іноземна мова для комунікації у науково-педагогічному середовищі». Друга частина наукової та практичної підготовки складається з декількох блоків: сучасні інформаційні технології, управління науковими проектами, педагогіка вищої школи, захист інтелектуальної власності, спеціальні розділи математики, підготовка та написання дисертаційної роботи. Кожен блок складається з декількох дисциплін за вибором аспіранта. Третя частина охоплює дисципліни вільного вибору аспіранта для здобуття глибинних знань із

спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження. Четверта частина представлена педагогічною практикою.

Таким чином, перехід до Європейської системи вищої освіти потребує доструктурування програми підготовки докторів філософії. Вона націлена на розвиток компетентностей аспіранта: знання та розуміння (knowledge and understanding); системне розуміння сфери навчання і досконале володіння дослідницькими вміннями та методами; застосування знань та розуміння (applying knowledge and understanding); демонстрування здатності задумати, спланувати, здійснити і застосувати дослідження з науковою цілісністю, через оригінальне дослідження здійснити науковий внесок, який розширює межі існуючих знань шляхом розроблення предмету досліджень та заслуговує певної національної або міжнародної реферованої публікації. Серед необхідних компетентностей також формування тверджень (making judgements); здатність до критичного аналізу, оцінювання, синтезу нових і складних ідей; комунікативні навички (communications skills); здатність до спілкування з колегами, широким академічним співтовариством і суспільством у сфері свого досвіду; навички навчання (learning skills).